

Milé sestry a milí bratia v Ekumenickej rade cirkví Slovenska,

v mene Ústredného zväzu židovských náboženských obcí na Slovensku by som Vám chcel vyjadriť naše hlboké a úprimné poďakovanie za Vaše gesto prejavené počas Dňa odprosenia. Ako ste to sami vyjadrili, tento deň nebol iba symbolickým aktom, ale skutočným duchovným prejavom pokánia, ktorý oslovil nielen jednotlivcov, ale celé slovenské cirkevné spoločenstvo.

Vaše odprosenie za hriechy voči Židom, Rómom a ďalším menšinám – za odoberanie práv a majetku, za mlčanie v momentoch, keď bolo treba hovoriť, aj za krivdy, ktoré zostali ako bolestivé rany v našich dejinách – má pre nás hlboký význam. Talmudické tradície učia, že **„pravé pokánie nastáva vtedy, keď človek stojí v tej istej situácii ako predtým, má možnosť zopakovať chybu, ale neurobí to.“** (Hilchot Tešuva 2:1)

Vaše úprimné odprosenie preto nevnímame len ako pohľad do minulosti, ale ako záväzok do budúcnosti – záväzok, že chyby, ktoré boli pomenované, nebudú opäť dopustené. Nie je to len pasívne konštatovanie viny minulých generácií, ale rozhodnutie kráčať inou cestou, cestou pravdy, spravodlivosti a otvorenosti.

Vieme, že takéto odprosenie nebolo ľahké. Nie je to len formálny akt – tento krok vyžadoval odvahu, pokoru a vnútornú energiu. Ako Talmud hovorí, **„každé slovo odprosenia má silu, ale následné skutky sú vždy silnejšie.“** Uznanie omylnosti neznamená koniec, ale začiatok novej kapitoly uvedomenia si nevyvrátiteľnej skutočnosti – hriechy vždy pácha človek a ten za svoje hriechy nesie osobnú zodpovednosť, ktorú nemôže prebrať žiadna kolektívna ustanovizeň.

Sme vdáční, že Deň odprosenia nevznikol z neúprimného pocitu povinnosti, ale z vnútorného Božieho oslovenia. Podľa Vašich slov sa jedná o duchovný akt, nie politické gesto. To nám ukazuje, že ide o hlboké rozhodnutie — autentické a trvalé.

Rovnako oceňujeme úsilie všetkých cirkví, ktoré sa zapojili do prípravy, modlili sa, premýšľali, že hľadali cestu, ako otvoriť srdcia. V súlade s tým, čo uvádza Jubilejný rok, prekročili ste pomyselné rozdiely medzi denomináciami a spoločne

ste modlitbou nasmerovali pozitívnu energiu na dosiahnutie spoločného vytýčeného cieľa - aby sa minulé chyby neopakovali.

Dovoľte nám vyjadriť náš hlboký rešpekt. Vaše pokánie je aj záväzkom do budúcnosti. Prináša sľub, že úcta a dôvera medzi nami budú naďalej budované – nielen slovami, ale najmä činmi a trvalou spoluprácou.

Veríme, že toto úprimné odprosienie je novým začiatkom. Sme presvedčení, že božie vedenie Vás bude sprevádzať aj v nasledujúcich dôležitých rozhodnutiach, ktoré budú odzrkadľovať jasnú, úprimnú a nesebeckú túžbu o spravodlivosť voči blíznym.

Nech je Deň odprosienia prvým dňom novej epochy – epochy partnerstva, spoločnej služby, vzájomnej úcty a lásky k pravde. Dúfame, že budeme môcť spolupracovať nielen ako spriaznené spoločenstvá, ale aj ako osobní priatelia kráčajúci na ceste k spoločnému dobru, spravodlivosti a pokoju.

S vďačnosťou, pokorou a nádejou na lepšie dni.

Richard Duda
Predseda ÚZ ŽNO

Martin Kornfeld
Tajomník ÚZ ŽNO